

Αναφορά στον Νίκο Καζαντζάκη και τον Ειρηναίο Γαλανάκη

1. Ο κόσμος της ανθρωπότητας

Η ανθρωπότητα με τα διάφορα ονόματα της, όπως οικουμενή, παγκόσμιος πολιτισμός, διεθνής κοινότητα, αποτελεί ένα σύνολο αλλά δεν είναι ένα συμπαγές σύνολο και δεν μπορεί ούτε πρέπει να γίνει ένα συμπαγές σύνολο, διότι τότε ο κόσμος θα ήταν ένας μονότονος κυλός.

Η ανθρωπότητα είναι ένα σύνθετο σύνολο, διότι αποτελείται από ένα σύνολο λαών-πολιτισμών-κρατών.

Στο πλαίσιο της Ελληνολογίας έχω καθιερώσει τον όρο «γεώκοσμος», για να αποδίδεται ο πολυκεντρικός χαρακτήρας της ανθρωπότητας και τον όρο «γεώδομος», για να αποδίδεται ο σύνθετος χαρακτήρας της έννοιας του κράτους.

Το κάθε κράτος λοιπόν, ως γεώδομος, αποτελείται από τρία γεωδομικά στοιχεία:

- α. τον λαό (ως έθνος, ως κοινωνία και ως πολιτική κοινότητα)
- β. τον πολιτισμό του και
- γ. το κράτος (ως πολιτεύμα, ως πολιτική εξουσία και ως διοίκηση).

Τα δύο ζητούμενα του παγκόσμιου πολιτισμού είναι:

- α. η διαμόρφωση ενός πολυκεντρικού γεώκοσμου, ο οποίος θα λειτουργεί με τις αρχές της ειρήνης, της συνυπάρξης, της συνεργασίας και της αμοιβαιότητας και
- β. η δημοκρατική λειτουργία των γεώδομων με βάση τις αρχές του ανθρωποκεντρισμού, της αξιοκρατίας, της συμμετοχής και της επικουρικότητας.

2. Η σημασία του πολιτισμού

Παρά την τεράστια ανάπτυξη των γνώσεων, της επικοινωνίας και των πόρων η ανθρωπότητα όχι μόνο δεν έχει μπορέσει να δώσει μία απάντηση στο ερώτημα, του πώς θα κάνουμε αυτόν τον κόσμο πιο ανθρώπινο αλλά αντιθέτως πυκνώνουν τα συμπτώματα της εντάσεως, της βίας και γενικά της αβεβαιότητας για το μέλλον, της κοινωνικής ανισότητας.

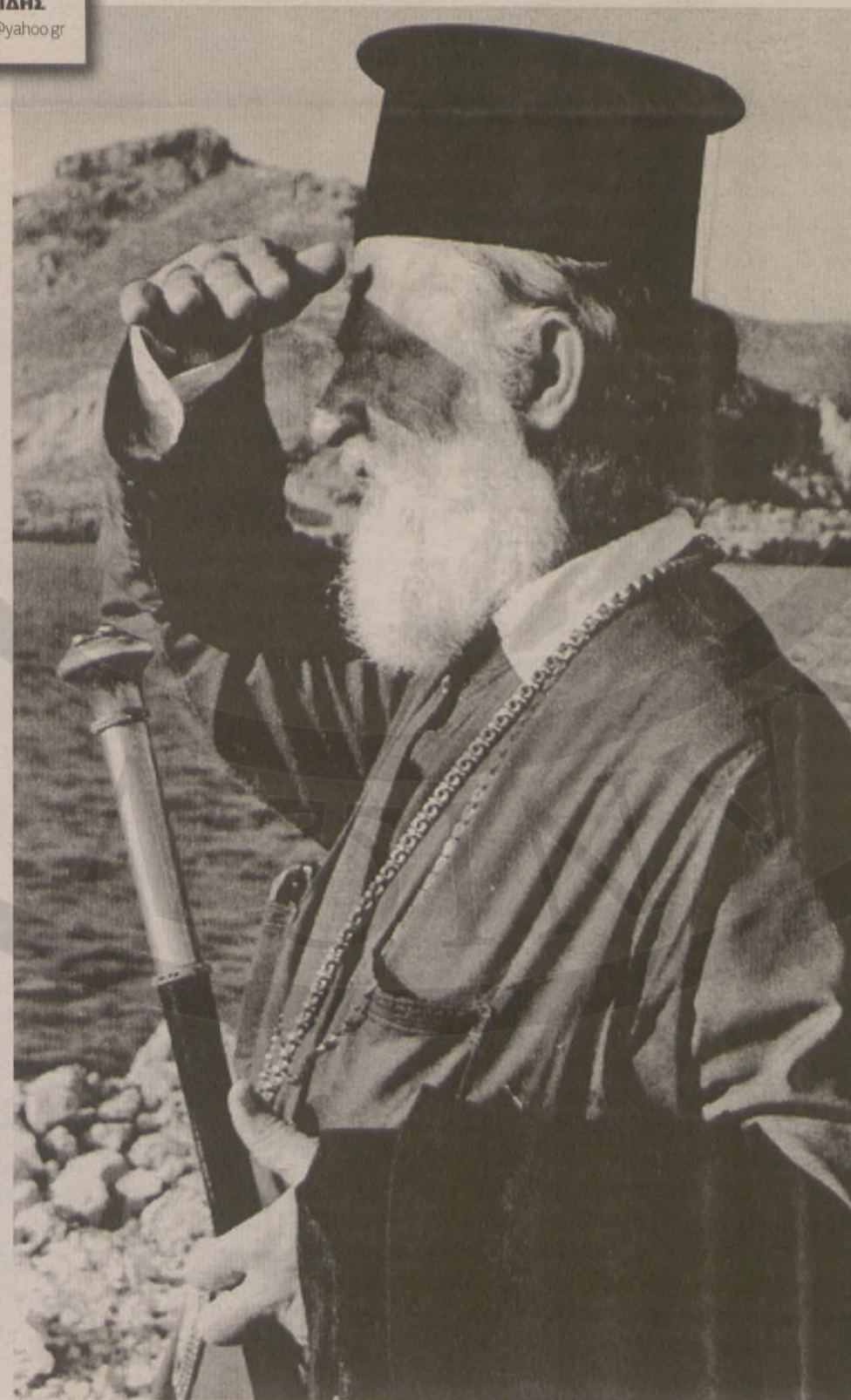
Η ανθρωπότητα δεν οδεύει προς το εκδημοκρατισμό και τον εξανθρωπισμό. Αντιθέτως πιο πιθανή με τα σημερινά δεδομένα, είναι η κατάληξη σε μία παγκόσμια χρηματική, ολιγαρχική και θεσμοποιημένη δικτατορία, με βασικά κέντρα εξουσίας τις τράπεζες και τα ΜΜΕ. Σήμερα οι προτεραιότητες έχουν ανατραπεί πλήρως. Παλαιά η «πρόοδος» απαιτούσε την απομάκρυνση από την παράδοση και την υπέρβαση της έννοιας του έθνους.

Σήμερα οι μόνοι σταθεροί σύμμαχοι του ανθρώπου και εγγυητές της ελευθερίας του και της ποιότητας της ζωής του είναι η παράδοση και η εθνική ταυτότητα.

Αυτές οι δυο έννοιες αποτελούν το θεμέλιο της κοινωνικής υποστάσεως του ανθρώπου και της ιστορικής συνέχειας των

Δρ ΗΛΙΑΣ
ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ
filippidis103@yahoo.gr

πολιτισμών. Όλα τα άλλα συζητούνται. Πάνω σε αυτές τις δυο έννοιες καλείται η κάθε γενιά, ο κάθε λαός, ο κάθε τόπος να κτίσει τα δικά του πρότυπα. Ο κάθε τόπος καλείται να κάνει την αντίσταση του με τον πολιτισμό του.

3. Το Κρητικό χρέος

Ο κάθε πολιτισμός, τοπικός ή εθνικός, είναι ένα πολυ-όροφο οικοδόμημα. Οι δύο πιο μαζικοί λαϊκοί πολιτισμοί του Ελληνισμού είναι ο Κρητικός και ο Ποντιακός.

Το πρώτο στρώμα του πολιτισμού είναι ο παραδοσιακός πολιτισμός (χοροί, τραγούδια, διατροφή, παραδόσεις, έθιμα).

Το δεύτερο στρώμα είναι η λαογραφία, η καταγραφή της τοπικής ιστορίας και η προστασία των μνημείων.

Το τρίτο στρώμα είναι η ηθική ποιότητα, η κοινωνική συμπεριφορά των ανθρώπων, τα ιδανικά και τα πρότυπα.

Το τέταρτο στρώμα είναι η επώνυμη πνευματική παραγωγή και το ζωντανό παράδειγμα, εκεί που εκινούνται ο Νίκος Καζαντζάκης και ο Ειρηναίος Γαλανάκης.

Σήμερα σε αυτά τα δύο τελευταία επίπεδα ο Κρητικός πολιτισμός χωλαίνει. Δίνει την εντύπωση ενός κώλου κώνου. Δυστυχώς στα χρόνια των παχέων αγελάδων, ο καταναλωτισμός, η αλλαγή του τρόπου ζωής ακόμη και των ηθών με τον τουρισμό, το εύκολο κέρδος, η επίδειξη πλούτου, η ψευτομαγκιά και ο τραμπουκισμός, γενικά η παραβατικότητα έχουν διαφθείρει σε επικίνδυνο σημείο την αξιοπρέπεια, την πρεπεία και την ανωτερότητα του παραδοσιακού Κρητικού.

Τα κράτη δεν καταρρέουν απ' έξω αλλά από μέσα. Το μέλλον του Ελληνισμού εξαρτάται πρώτα από την διατήρηση του πολιτισμού του και την ποιότητα των ανθρώπων και μετά από την λύση των όποιων οικονομικών προβλημάτων. Όσοι βάζουν σε πρώτη προτεραιότητα την οικονομία, απλώς αναπαράγουν τα προβλήματα της και δεν μπορούν να σπάσουν τον φαύλο κύκλο, στον οποίο έχουμε εμπλακεί.

Στην Κρήτη μεσουραρούν δύο πρότυπα, τα οποία μας καλούν να εξακολουθήσουμε τον δρόμο της προτεραιότητας της ανθρωπιάς και του πολιτισμού: ο μεγάλος φιλόσοφος Νίκος Καζαντζάκης και ο Ειρηναίος Γαλανάκης, ο μακαριστός μητροπολίτης πρώην Κισιάμου και Σελίνου.

Δεν πρέπει να οβύσει αυτή η μεγαλειώδης παράδοση της πνευματικής κρητικής Λεβεντιάς. Οι πνευματικοί Λεβέντες είναι αυτοί, που ακολουθούν τον δρόμο του Ανήφορου, για να φτάσουν στην κορυφή της ποιότητας, της ευθύνης και του Χρέους.

Δεν θα αφήσουμε να χαθεί η ουσία του κρητικού πολιτισμού, που είναι η πνευματική του παράδοση.

Ο Ειρηναίος έλεγε: «Τρία είναι τα γνωρίσματα του Κρητικού: η ελευθερία, η ανδρεία και η μεγαλοσύνη».

Αυτή τη μεγαλοσύνη θέλουμε να αναστήσουμε στην συνείδηση του κάθε Κρητικού.